

Rytmer och rim

Landsort, Frida,

Vitterhet Sv. 81 A Br.

LANDSORT, Juda

Pitt. So.
(m)

St. Louis
1905

Kungl. biblioteket

0 0000 000050106

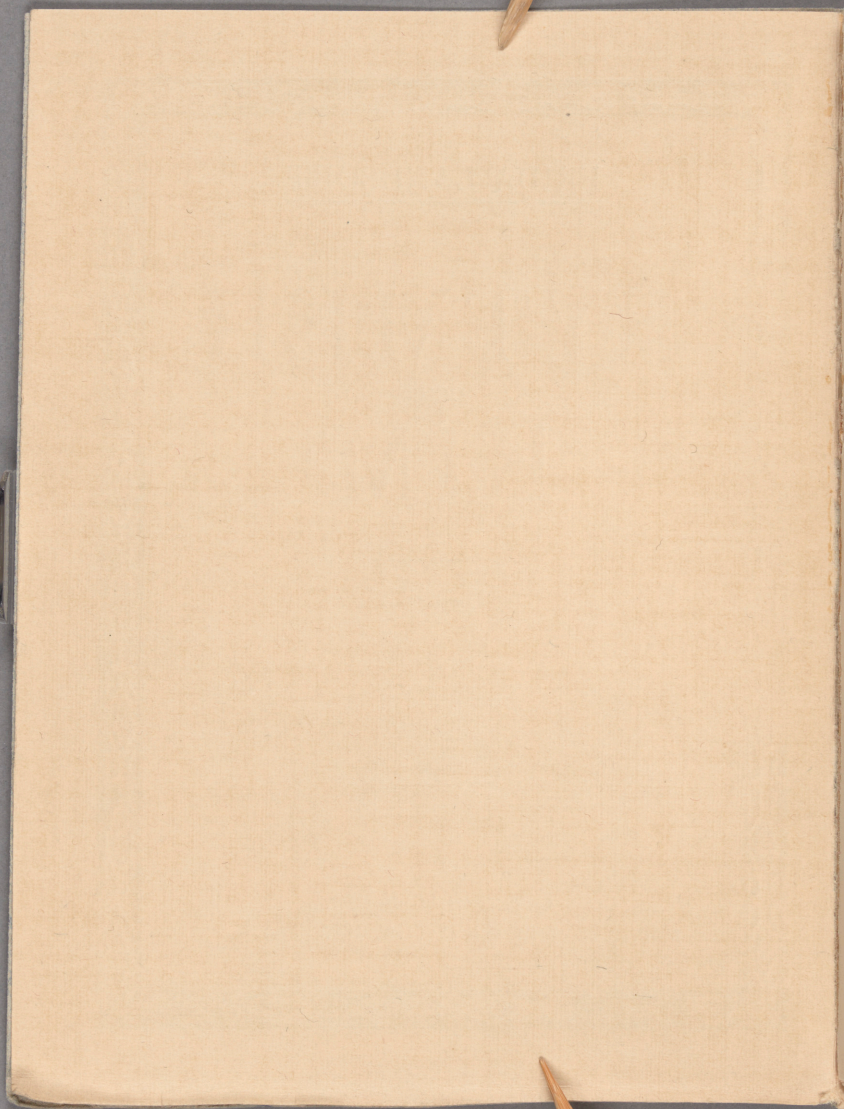
Vite. So.
(Br)

FRIDA LANDSORT

RYTMER
OCH
RIM

AKTIEBOLAGET LJUS
STOCKHOLM 1905

FRIDA LANDSORT

RYTMER OCH RIM

STOCKHOLM
AKTIEBOLAGET LJUS
1905

FRIDA LANDSÖTT

HYMNER OCH LÄS

CENTRALTRYCKERIET
STOCKHOLM • 1905.

STOCKHOLM
CENTRALTRYCKERIET

DENNA LILLA BOK

*TILLÄGNAS
MED DJUP VÄNSKAP*

ALMA C—N

DEKORATIVE BOX

THE
MUSEUM OF
ART AND HISTORY

ALMA MATER

VALLARETRALL

Kom ut, mina ancor och ankungar små,
ty solen är uppe och himlen är blå.
Kom ut ur ert stängsel, så ska ni få gå
och röra på benen en smula.
Ställ upp er i rad och gå vackert i takt
och trippa så nätt, som det står i er makt.
Ha ögonen med er och ta er i akt
för katten, små ankungar gula.

Därborta är sjön, och på stranden är grönt,
och där kan ni ligga i gräset så skönt
och dåsa och tycka, det ändå är lönt
att lefva trots murar och fängsel.
Kring sjön stå de vackraste björkar i ring,
och om ni så vill, kan ni simma omkring
och plaska och tänka på platt ingenting,
som funnes ej burar och stängsel.

Se där, hur det skimrar på högfjällets topp!
Men minns, att för er finns ej ringaste hopp
att någonsin komma så högt som dit opp
och bäras af ljushafvets strömmar.

Ni stackars små ankor, som vuxit i tvång,
jag drömde, ni skulle bli svanor en gång
och flyga mot solen med klingande sång...
Hå hå, så'na barnsliga drömmar!

»Hvad är det för underlig visa, du trallar?
Och säg mig, hvad är det för ankor, du vallar?» —
Förstår du ej det, lilla vän?
Har du inte själf några ankor att valla?
Och visan, hvad sällsamt med den?
Har du inte själf någon visa att tralla
och nynna som vallaretrall,
när du drifver din ankflock i vall?

SVAR PÅ EN FRÅGA

Hvad jag söker här i världen?
 Hör väl jag till dem, som söka,
 dem, som storma fram på färden
 för att nå, hvad de begära:
 lycka, framgång, makt och ära?
 Hör väl jag till dem, som böka
 i den svarta jordens mylla
 efter guldstoff att förgylla
 upp sitt armod eller samla
 fickan full med mynt, som skramla?
 Hör väl jag till dem, som kröka
 ryggen öfver lärda skrifter
 att sitt vetande föröka
 med att se i död förstening
 andras tro om andras mening
 eller stoppa damm och spindlar
 i sin hjärnas trånga vindlar?
 Hör väl jag till dem, som stöka
 om i gamla gömda grifter,
 där de dödas andar spöka
 efter gången tids bedrifter?
 Hör väl jag till dem, som grubbla
 öfver jordelivets öden
 för att se till sist, hur döden
 spräcker lefnadsgåtans bubbla?

Ej hör jag till dem, som gräfva,
dem, som forska, dem, som sträfva
efter kapital och ränta.
Aldrig nämns jag bland de visa,
som de världsligt kloka prisa.

Nej, jag hör till dem, som *vänta*.
Ty en dag skall lyckan glänta
på min kammardörr och säga:
»Här är det, som du skall äga.»

Och jag går alltjämt med tomma,
öppna händer. Knappt en blomma
bland de många törs jag taga
och behålla den i handen,
vågar knappt en fjäril jaga,
går med lätta steg på sanden,
att den ej min fot må snärja
med sin tyngd. Jag måste värja
mig mot allt, som fångar, binder,
allt, som kunde bli till hinder.

Fri och lätt och glad på färden
går jag ensam här i världen,

gläds åt hvarje morgons ljusning,
åt den dunkla, tysta natten,
njuter som i lätt berusning
sol och stjärnor, luft och vatten,
djur och blommor, haf och himmel —
eller går i mänskors vimmel,
lyssnande med glad förtjusning,
när ett tonfall uppenbarar
en från samma väntans rike
som jag själf, en vän, en like,
en, som väntans tro bevarar.

Och jag gläds i mulna timmar
åt att drömma solljusdrömmar
eller att i lust och gamman
smida rimmens länkar samman,
medan skymningsbrasan glimmar
och därute regnet strömmar.

Se, jag lefver för att vänta,
ty en dag skall lyckan glänta
på min kammardörr och säga:
»Här är det, som du skall äga.»

EN LYCKLIG DAG

Hvad tjänar det till att gå sorgsen och sörja
den dag, som förgått?
Hvad gör det för nytta att undra och spörja
om nästa dags lott?
Visst vore jag dum, om jag jämt skulle börja
den dag, som jag fått,
med tankarna tyngda af dagar, som farit,
och ängslan för dagar, som ännu ej varit.

Den dag, som förgått, må den vara förgången
och hvila i frid.
Den dag, som af framtiden än hålles fången,
den får väl sin tid.
Den dag, som är *nu*, vill jag prisa i sången,
när den är mig blid
och skänker mig frihet från allt, som kan trycka,
och fyller mitt hjärta med varandets lycka.

Den är som en utslagen blomma, som tjuisar
med doft och med prakt,
den är som ett skummande vin, som berusar
med skaparemakts,

den är som en väldig orkester, som brusar
i susande takt,
den är som på ängen, där solskenet glimmar,
en långdans af vackra och glada små timmar.

JAG DRÖMDE

Jag drömde, jag bodde i Österland
långt, långt härifrån
och ägde en hydda vid hafvets strand
långt, långt härifrån.

Jag satt där allena i stjärneljus
långt, långt härifrån
och tänkte och drömde vid vattnets brus
långt, långt härifrån.

Då hörde jag plötsligt i vågens gång
långt fjärranifrån
en visa, en lockande däjlig sång
långt fjärranifrån.

Jag väcktes ur drömmen, men tanken drog
långt, långt härifrån,
dit bort, där den lockande sången dog
långt, långt härifrån.

ETT NAMN I SANDEN

Jag gick mig ner till stranden,
där blåa vågor gå och gå,
och skref ett namn i sanden.
Och solen log och såg därpå.

Sen drömde jag om natten
att den, jag hade kär, var min.
Jag hörde brus af vatten,
och solen sken i drömmen in.

Men hvem kan tro på drömmar?
Du gissar nog min visas slut,
ty drömmar gå som strömmar,
och namn i sanden plånas ut.

JAG VILLE . . .

Jag ville, jag vore en blommande ros
i min kärastes örtagård.
Då hade jag honom att blomma hos,
och då finge jag hägn och vård.

Jag ville, jag blefve en vissnande ros
i min kärastes hägn och vård.
Då hade jag honom att vissna hos,
finge dö i hans örtagård.

GUDS VILDA FÅGLAR

Guds vilda fåglar flyga egna banor,
de bäras fram med egna vingars slag
igenom regn och solsken, natt och dag
och simma ej med dammens tama svanor.

Guds vilda fåglar räkna inga anor:
en hvar af dem, hur liten än och svag,
stolt lyder blott sitt eget väsens lag
och frågar icke efter hönsens vanor.

Guds vilda fåglar sjunga egna sånger
om egen sorg och egen synd och ånger
och för att gifva egna fröjder ljud.

Guds vilda fåglar ha sin egen kyrka,
sin egen tro, sitt eget sätt att dyrka,
och de ha ingen annan gud än Gud.

EN VILDDUFVA

Den lilla vilda dufvan sitter fången
och matas hvarje dag med säd från logen.
Den smakar henne ej, fast god och mogen:
af hemsjuk längtan är hon halft förgången.

Hon trånar efter tystnaden och sången
och suset i den stora djupa skogen,
som står och väntar henne, lugn och trogen,
och ej vet af, att hon är snärjd och fången.

Hon slår med vingarna mot burens stängsel
i bittert trots, tills hennes krafter svika.
Men gallret är för starkt och ger ej vika.

Hon vet för visst, att aldrig hennes fångsel
kan tämja henne utan endast kufva,
ty hon är skogens lilla vilda dufva.

SÅ TALAR EN POET

Jag är som en fiol. När klåparhänder
med tafatt grepp förvirra och förvilla,
då låter spelet jämmerligen illa,
då gnäller jag och gnisslar och skär tänder.

Men när en mästare sin vilja sänder
igenom mina strängar, kan jag drilla
och jubla eller sjunga ömt och stilla
en nyfödd melodi från drömmens länder.

Och klåparn, som ej vet, hvad honom fattas,
förklarar så, hvarför hans spel ej skattas:
»Fioln är dålig. Det är hela felet.»

Men mästaren, som vet, hvar skon plär klämma,
han säger ej ett ord. Men lyss! I spelet
förnimmer du hans eget hjärtas stämma.

BUBBLOR

En hvar, som lefver, måste smaka döden,
hvars beska dryck är lifvets afskedsgåfva,
ett opiat, som tvingar till att sofva
och glömma lusten lika väl som nöden.

Sen väcks man, säges det, till nya öden.
Men hvilka? Någras milda röster lofva
åt alla salighet, och andras dofva
och vreda ord förkunna afgrundsglöden.

Men ingen vet. Och fåfängt är att grubbla,
då hvarje fråga brister som en bubbla
emot den mur, som rests kring jordelifvet.

Och dock — hvem skulle väl på allvar våga
att säga till en ann: »Hör upp att fråga
och nöj dig med det lilla, som är gifvet»??

SKILDA

När tvenne människor begynna tvista
om ting, i hvilka ej förståndet faller
sitt utslag, men där känslan ensam gäller,
då kommer bandet mellan dem att brista.

Ty känslan är det första och det sista,
som binder människor samman eller ställer
dem mot hvarandra. Hat som kärlek väller
från känslans ureld, tänd med lifvets gnista.

Om en beundrar, hvad den andra hatar,
och åtrår sådant, som den andra ratar,
och aktar heligt, hvad den andra hånar,

då är det bäst för båda, att de vandra
i skilda solars ljus ifrån hvarandra
och söka hvila under skilda månar.

HUMBUG

När människor bedyra, att de hata
all lögn och humbug, är där ingen fara,
ty sådant prat är tomma fraser bara
och meningslöst som skrattet hos en skata.

Men är där mening i hvad så de prata,
så se dig för och tag dig väl till vara,
ty då är meningen en fiffig snara
att fånga dig liksom på öppen gata.

Och låter du dig snärjas in i pratet
om sanningskärleken och humbugshatet,
så hålles du för narr — och det med rätta.

Men om du är bland dem, som handla ärligt
och tala sant och tänka rent och kärligt,
är du för god att bära narrens hätta.

EN LIFSÅSKÅDARE

Hans själ har känt all världens sorg och nöd,
all världens fröjd har jublat i hans sinne,
och dag har växlat om med natt därinne
liksom orkan med stiltje, köld med glöd.

Och han har pröfvat allt, hvad lifvet bjöd,
har samlat tusen bilder i sitt minne
och granskat tingen allra innerst inne
och tänkt och grubblat öfver lif och död.

Men allt det där som från parketten bara,
ty lifvets långa tragi-komedi
tycks honom endast spelas, icke vara.

Och nu, när stycket är tillräckligt njutet,
nu vill han veta meningen däri
och se författarn ropas fram på slutet.

EN STAMKUND

Han dricker långsamt, lyssnar till musiken,
som går den vanliga, banala lunken,
och dessemellan tycks han djupt försjunken
i tidningen, han håller oppviken.

Han njuter af sin trefnad som en sniken
och dröjer med att svälja bottenklunken,
tills han från trumman hört den sista dunken
och nöjestemplet stänges för publiken.

Hans eget rum är ensligt, kallt och naket,
och ett kafé med tobaksmoln i taket,
musik och whisky är hans himmelrike,

det enda, han har råd till här på jorden.
Där glömmet han, hvad han till sist är vorden,
där drömmet han, att han är gudars like.

RIMDANS

Om natten hör jag stundom mjuka, viga
och fjäderlätta steg med rytm, som lockar.
Jag känner takten: det är rim i flockar,
som dansa fram och buga sig och niga.

Och för mitt öra ljuda underliga
ackorder till en melodi, som pockar,
att jag skall stämma in. Men rösten stockar
sig dumt i halsen. Jag är nödd att tiga.

Dock — rimmen ge mig ingen ro. De stiga
allt närmare. Så blir jag snärjd och tagen
och kan ej motstå låtarna och skratten

och måste dansa efter rimmens giga. —
Hvad under, om jag går i sömn om dagen?
Det händer den, som dansat hela natten.

EN VÅRBRASA

Nu vill jag tända upp en sista brasa,
ty nu skall vintern brännas. Alla gamla
biljetter, bref och dylikt vill jag samla.
Af vintern får ej finnas kvar en trasa.

Nu upp med lådorna. O, ve och fasa!
Var det så mycket?! Mina nycklar skramla,
och mina händer börja ifrigt famla
bland pappersblad, som kramas hop och frasa.

Men den biljetten där — hur kan man nännas?
Och de här brefven? De få inte brännas,
ej ens det lilla där, som är så slitet.

I kakelugnen kastas allt det andra,
som gjort sin plikt och nu i frid må vandra.
Så eld på skräpet. Nej, var det så litet?!

ÅSKVÄDERSNATT I MAJ

Jag väcks af regndroppssmätter mot min ruta.
Med slutna ögon ser jag blixtar ljunga
och hör, hur åskan rullar sina tunga
kanonlavetter fram och hörjar skjuta.

Från Sundet hörs en ängslig mistlur tjuta,
och medan blixtar flamma, åskdån runga,
hör jag i djupa natten någon sjunga
till lätta, svaga knäppar på en luta.

Så underligt det låter! Är jag fången
i drömmar? Nej, nu hör jag tydligt sången,
ty nu drar åskan hädan och försvinner.

Men himlen ljusnar sällsamt: längst i söder
syns där ett sken, som flammar upp och glöder.
En man på gatan ropar högt: »Det brinner!»

VID SUNDET

I majkvälsdager ligger danska stranden
med Kronborgs tinnar bakom blågrå dimma.
I väster mörknar dagens sista strimma
af gyllengult utefter himmelsranden.

Och grönskan ofvanför den hvita sanden
kan endast anas nu i kvällens timma,
ty himlen mulnar, inga stjärnor glimma,
och dunkelt skymningsgrått tar öfverhanden.

Nu ses af stranden midt emot blott ljusen
i Helsingör. Med skimmer som af tusen
och åter tusen diamanter bryta

de genom töcknets flor och få ett tycke
af ett gigantiskt, nyckfullt formadt smycke
på Sundets mörka, sammetslika yta.

O

PHELIAS KÄLLA

Vänd ryggen åt Marienlysts turister,
kaféer, restauranter och cyklister
och gå åt väster till, där fåglars ömma
och muntra visor locka dig att drömma.

Vid skogens kant, där stranden plötsligt mister
sin badortsprägel, ses ett källsprång strömma.
Inunder löfvens svala grönska brister
den tunna strålen fram ur åsens gömma.

Där ofvanför är »Hamlets graf» belägen,
och källan, som du finner tätt vid vägen,
den bär Ophelias namn till hennes minne.

Lyss! Gertruds ord till Hamlets brud på båren:
»Ljuft åt den ljufva», lefva än härinne
i boklöfssus och fågelsång om våren.

ELD OCH VATTEN

»Håll nästan kär!» Det budet är oss gifvet.
Och nästan är en hvar, som det står skrifvet
i Luthers katekes, vi alla lärt.
Men om den ene är en eld, som lågar,
och en hans nästa vatten, se, då frågar
han brydd: »Skall elden hålla vattnet kärt?»

OKTOBERKVÄLL

Alla blommor ligga döda,
inga röda rosor glöda,
de ha blifvit svartnad mull.
Löfven ligga visset gula,
alla träd stå grå och fula,
och bland moln af smutsig ull
skymtar månen fram en smula,
glåmigt blek och trist och full.

TRINCULOS VISA

Vida har jag ströfvat,
mycket har jag pröfvat,
ledsamhet och rolighet — men lyckan? Nej.
Lyckan?! Hej!
Lyckan är ett narrspel för en narr som mig.

Lyckan är en tärna,
säger man så gärna.
Låter gör det bra, men är det sanning? Nej.
Sanning?! Hej!
Sanning är ett narrspel för en narr som mig.

Sanningen bedrager,
just när hon är fager.
Lyser hon väl narrarna till vishet? Nej.
Vishet?! Hej!
Vishet är ett narrspel för en narr som mig.

Vishet är en bubbla.
Lönar det att grubbla
öfver det, som möter en i lifvet? Nej.
Lifvet?! Hej!
Lifvet är ett narrspel för en narr som mig.

SOM MAN ROPAR...

Jag ropade in genom skogen: »Hallå!» —
»Hallå!» kom det genast till svar därpå.
Jag skrek i min lek: »Nå, väl mött, god vän!»
och fick mitt »god vän» igen.

Jag ropade in i en annans själ:
»God dag!» Då fick jag till svar: »Farväl!» —
»Farväl då!» Men då kom där strax igen:
»Nej, gå inte än, min vän!»

SKRIFVET I VATTEN

Jag skref mitt namn
i vattnets famn
och såg det strax förrinna.
Jag skref det in
i vännens sinn'
att inom kort försvinna.
Se, vännens håg
var lik en våg,
ty vännen var en kvinna.

TILL DEN, SOM TAR ÅT SIG

Du är lik en ros, min kära,
du är frisk och ljuf som den.
Om man kommer dig för nära —
tag ej illa! — får man lära
än en likhet, lilla vän.

Du är lik en blåklocksblomma,
du är fin och nätt som den.
Dina tankar äro fromma
men — förlåt mig! — lika tomma
som dess kalk, min lilla vän.

Du är också lik en fjäril,
lätt och flyktig liksom den.
Du är ock ett bräckligt käril,
passar ej på nyttans äril,
blott till prydnad, lilla vän.

LILLA VÄNNEN OCH JAG

Jag bjöd lilla vännen på en stek af vildt.
»Nej, tack. Har du inga små kotletter?»
Och skar jag min sparris, var besväret spilldt.
Så gick det med alla mina rätter.

Ur källaren tog jag mina bästa vin.
»Nej, tack. Hvad är det för etiketter?»
Och bjöd jag på drufvor eller apelsin,
så ville hon hellre ha renetter.

Jag gaf henne rosor från mitt trädgårdsland;
då tyckte hon bara om tacetter.
Och skref jag canzoner eller slikt ibland,
så dugde ej annat än sonetter.

Jag gifvit det bästa, som jag haft att ge,
och nu har jag gifvit henne katten.
För mig må hon gärna, om det så skall ske,
i fred äta bröd och dricka vatten.

TILL VEDERBÖRANDE

Hör på, lilla vän, jag har något att säga dig.
Du skall inte alltid och ständigt bespeja mig
och forska och spana och ligga på lur —
och kalla det vänskap. Jag tackar för gåfvan
men vet inte rätt, om den kommer från ofvan,
den ser litet underlig ut, eller hur?

Och om du försöker att fånga och snärja mig,
då måste jag bitas och klösas och värja mig,
som vore jag vildmarkens vildaste djur.
Jag måste ha frihet att komma och vandra.
Men, kära, det finns ju otaliga andra.
Välj en, som är villig att spärras i bur!

NATTEN SJUNGER

En dag är död och lagd på bår,
och natten, höljd i dunkel, står
invid den dödes sida.

Och natten sjunger än en gång
sin tystnads underbara sång,
som höres långt och vida.

Den fyller hus och gård och park,
den flyger öfver äng och mark
och öfver skog och vatten.

Den sveper sina toners brus
kring rymdens gyllne stjärneljus.
Så väldigt sjunger natten.

Ty hennes röst är stor och rik,
en kör af röster är den lik,
en kör af millioner.

Och hafvets vågor, skogens träd
och himlens stjärnor sjunga med
i nattens stumma toner.

Och all den värld, som dagens strid
och dagens nöjen, dagens id

ha hållit stängd och fången,
en värld af svärmeri och dröm,
blir fri och brusar som en ström,
och starkare blir sången.

All lifvets jämmer snyftar i
dess sönderslitna harmoni
och gör dess toner tunga.
Men när den stiger, hög och fri,
hörs i dess stolta melodi
allt lifvets jubel sjunga.

Min kära, om du aldrig hört
den sången, om den aldrig stört
din sömn och dina drömmar,
då bor ditt hjärta i en borg,
dit ingen våg af jordens sorg
och jordens glädje strömmar.

Och om du aldrig någonsin
ur djupet af din själ stämt in,
när nattens tystnad sjunger,
då har ditt hjärta än ej känt
ett hungerkval, som tårt och bränt,
och ej känt stillad hunger.

EN VILSEGÅNGEN

Hvar äro vågorna, som dånade,
när stormen slängde skum emot mitt fönster?
Och hvar är himmelen, som blånade
bak lätta, hvita skygardiners mönster?

Och hvar är trädgården, som grönskade
och lyste skär af äppelblom om våren,
som gaf mig all den frid, jag önskade,
och skänkte bär och frukter alla åren?

Hvar är den lugna, varma trefnaden,
när brasan stekte äpplena på härden,
den unga glansen öfver lefnaden,
lik morgonrodnad öfver hela världen?

Hvar äro drömmarna, som skimrade
likt gyllne stjärnor öfver mörka vatten?
Hvar står det stolta hem, jag timrade,
när jag låg vaken i den tysta natten?

Hvar är det stora, som jag ämnade,
när viljan än var stark och seg som stålet?
Och alla mina, som jag lämnade,
hvar äro de? Hvar är jag själf? Och målet?

VET DU?

Vet du, hvad det är att längta,
att med alla tankar stänkta,
alla drömmar genomdränkta
af en enda glödhet färg
gå med trotsigt knutna händer
och med sammanbitna tänder,
innestängd, hvart än man vänder,
mellan stiglöst branta berg?

Vet du, hvad det är att sakna,
att med alla nerver nakna
och med alla krafter vakna
lida brist på rymd och ljus?
Att med febereld i anden
gripa efter himmelsranden
och dess stjärnor och få handen
full med fattigt jordiskt grus?

Vet du, hvad det är att mista,
ha sitt käraste, sitt sista
dödt och multnadt i en kista
eller hopplöst gånget vill?

Hvad det är att ensam vandra
som en främling bland de andra,
då de höra till hvarandra
och man själf hör ingen till?

Vet du, hvad det är att lida,
att med öppna sår, som svida,
och med slöa vapen strida
utan själf tillitens stöd?
För att likt de gudasända
bringa hjälp åt de elända?
För ett frejdadt namn kanhända?
Nej, nej, nej — för dagligt bröd.

Hvad det är att irra, famla?
Att, när gamla gudar ramla,
resa upp dem för att samla
dem i hjärtats kyrka in
och att sedan nödgas bränna,
hvad man tillbedt förr, och känna
lystna flammor från Gehenna
slicka kättarns eget skinn?

Om du pröfvat på allt detta,
vet du ock, att det kan sätta
spår, som ingenting kan tvätta

bort från själens spegelglas,
förrän ärren efter nöden
plånas ut af nya öden
bortom lifvet, bortom döden —
eller allting går i kras.

SOMMAR

Scenen är en berså med täta väggar och nästan igenvuxen ingång. I sydöstra hörnet står en lind, genom hvars grenar solskenet silar sig in i bersån. Förmiddag med klarblå himmel.

HON sitter på en bänk i bersån, midt emot ingången.

HAN kommer hastigt gående men tvärstannar i den trånga ingången och blir stående där under samtalet. Hälsningar utbytas.

HAN.

Hvarje gång ni hälsar på mig, fröken, har jag tyckt mig märka, att ni under hattens brätten — liksom nu — blir röd om kinden. Säg, hur kommer det sig, fröken?

HON.

Inte . . . inte rodnar jag, men det är . . . så varmt i dag.

HAN.

Nu förstår jag inte riktigt, hur jag riktigt skall förstå er.

Men det är då visst och säkert,
att, när helst ni talar till mig,
stammar ni en liten smula.
Och jag skulle rysligt gärna
vilja, att ni sade hvarför.

HON.

Jag... jag stammar... inte alls,
men jag... har förkylt min hals.

HAN.

Stackars, stackars lilla fröken!
Om ni nu i den här hettan
blifvit så förkyld, att orden
nästan frusit fast i halsen,
bäfvar jag å edra vägnar
för hur det skall gå i vinter.
Då kanhända alla edra
ord bli is, som aldrig tinar.

HON

reser sig häftigt.

Hvarför retas med mig så?
Släpp mig fram och låt mig gå!

HAN.

Nej, nu har jag gjort er ledsen,
och nu får ni inte slippa
ut, förrän ni har förlåtit
syndaren, som är beredd att
göra allt slags bot och bättring.
Sätt er ner igen och torka
edra våta ögon. Så ja.
Var nu snäll och drag på munnen
bara litet grand, till tecken
att ni inte vredgas än.

HON.

Aldrig blir jag glad igen.

HAN.

Om ni talar allvar, fröken,
drifver ni mig till förtviflan,
och då törs jag inte komma
med min tredje stora fråga,
som jag länge haft på hjärtat.

HON

*sitter tyst med hufvudet framåtlutadt, så att an-
siktet är doldt under hattens brätten.*

HAN.

Men ni vill ju lyssna, medan
jag berättar, hur jag tänkt mig,
att vi båda skulle ha det?

HON

sitter fortfarande tyst och orörlig.

HAN.

Se, jag hade tänkt att ägna
alla mina unga krafter
och hvar stund, Vår Herre ger mig,
åt att bygga upp en lycka
lik ett slott åt er att bo i —
och till lön för det besväret
få i alla mina dagar
se den vackra, röda färgen
gå och komma, gå och komma
öfver edra runda kinder
och bedårad och lycksalig
lyssna, när ni skrattar, talar
eller — stammar, och för resten
troget tjäna och beskydda
slottets... och min egen... fru.
Säg mig — svara...

HON.

Inte nu.

HAN.

Nenej, jag är inte värdig,
att ni talar till mig, fröken,
än på mycket, mycket länge.
Men i kväll kanhända eller
ock i morgon bitti kanske
eller — säg! — i öfvermorgon?
Längre kan ju ingen vänta...
För jag får ju ändå svar,
fastän inte nu med samma?

HON.

Vi går in och frågar mamma.

HAN.

Herre Gud, hvad du är rar!

Ridån faller hastigt.

FRÖKEN BRITE-BEATE v. RENNER

Gamla fröken Brite-Beate
afled plötsligt härom dagen.
Det var någonting åt magen:
gumman var för svag för mat,
åt vid en supé för rundligt
och fick alltså plikta grundligt.

Ryktet om den gamlas död
flög som blixten genom staden
och bekräftades af bladen.
Brodern, major Renner, bjöd
till begrafning tretti gäster
jämte stadens båda präster.

Stora skaror följde med
processionen och prestafven
för att vid familjegravven
under kyrkogårdens träd
få bevittna sorgeakten
och begapa blomsterprakten.

Gamla prosten själf höll tal
öfver »denna saligt döda,

som fått lämna jordens möda
och gå in i himlens sal.
Ingen lyddes just andäktigt,
men en hvar fann talet präktigt.

Och precis på slaget fem
sutto gästerna vid bordet,
ack! — där Brite-Beate fört ordet
och så ofta fägnat dem
med Vår Herres rika håfvor
och med egna snillegåfvor.

Festmåltiden var i allt —
duktyg, silfver, glas, terriner
lika väl som mat och viner —
så, som Brite-Beate befallt,
innan hon, beredd till färden,
gick att lämna denna världen.

Prosten talade på nytt,
nu — och det med mera kärna
än vid grafven — om hur gärna
alla i den tid, som flytt,
räknat Brite-Beate von Renner
med bland sina hjärteväänner.

Allmän rörelse blef spord,
då hans stämman, klart och kraftigt,
i ett språk, sublimt och saftigt,
prisade den dödas bord,
hennes härliga kotletter
och charmanta efterrätter.

Måltidsglädjen steg och steg.
Festens allvarsamma hållning
bröts af vinernas förtrollning.
Snart fanns inte en, som teg.
Pratet gick i höga vågor,
och majorn var eld och lågor.

Med ett rätt försvarligt rus
firade han systemns minne
och beskref med tacksamt sinne,
hur hon härskat i hans hus
som en drottning i sitt rike
med en kokkonst utan like.

»Hvem förstod som hon att ge»,
sad' han, »den korrekta smaken
åt en rätt? Och hvar finns maken

till att höra opp och se
och ge akt och lägga samman
till vår stora fröjd och gamman?»

»Det var tusan till talang»,
fortfor gubben — blicken lyste,
och hvar enda rynka myste,
rösten fick en egen klang —
»att berätta kvickt och lustigt
och ibland — hm! — litet mustigt.»

Nu blef munterheten fri,
nu begynte skrattet flöda,
och det var som om den döda
smugit in sin själ däri
och från höjden gifvit tonen
äfvén för konversationen.

Därför blef ock nästans lif,
alltid värdt att observeras,
ofta ock att dissekeras
med moralens skarpa knif,
icke heller nu försummadt
utan ganska grundligt tummadt.

När så vid sin morkakopp
och likör en hvar satt fången
i den stora blå salongen,
ville ingen bryta opp.
Klockan 10 dock på slaget,
bröt den gamle prostens laget.

Medan han och hans adjunkt
gingo hemåt, sade denne:
»När jag tänker nu på henne,
som gått bort, känns inte lugnt
i mitt sinne. Var hon färdig
att gå in i himlen värdig?

Var ej ändå hennes själ
tom och kärlekslös i grunden?
Var den inte ändå bunden
af materien som en träl?
Älskade väl hon sin nästa,
hon, som lefde för att festa?»

»Hm! In vino veritas»,
smålog prostens tyst men sade

allvarsamt, som om han hade
talat till sin läsarnsklass:
»En ting är allena viktig:
tron. Och den var sann och riktig.»

UGGLELÅT

I.

UGGLEVISDOM.

Ugglemodern talade till ugglebarnen så:

»Hör nu på, mina små!

Nu ska ni få lära er att skicka er på färden
genom denna farliga och jämmerliga världen,
där de visa ä' få.»

Ugglebarnen lyssnade, och ugglemor gick på:

»Mina söta små grå,

fast ni ä' de vackraste och klokaste af alla,
låtsa inte om det, för det väcker bara galla,
som ni väl kan förstå.»

Ugglemodern suckade och barnen likaså.

»Och hör på, mina små,

världen ska ni afsky, ty i fördom är hon fången,
hon har intet sinne för visdomen och sången;
hon är dum, hon är rå.

Gapa aldrig högre än till det, som ni kan få,
som en uggle kan nå!

Allt, som inte oss hör till men kommer ifrån
andra,
det ska ni se snedt på och hacka på och
klandra.
Det är dömdt att förgå.

Håll er för er själfva! Det är fint, kan ni förstå.
Och pass på, och pass på!
Gift er inom slakten — vi ä' bäst, som ni ska
finna —
helst med en kusin, om någon sådan står att
vinna
i en trygg liten vrå.

Sörj så för er själfva och naturligtvis också
för de blifvande små!
Lef som far och mor, så bli ni lyckliga på jorden.
Göm nu i ert hjärta dessa lefnadsvisa orden,
mina kära små grå!»

Ugglebarnen nickade och svarade i kor:
»Söta snällaste mor!
Allt det där, du lärt oss nu, det kan vi redan
sjunga:
vi ä' också ugglor, fast vi ännu ä' så unga,
snälla sötaste mor.»

II.

UGGLELIF.

Ugglebarnen spredos vida,
 satte bo i murkna stammar
 i den tiomila skogen,
 som för dem var världen all.
 Hvar och en fick sitt att lida,
 satt om dagen i sin kammar,
 sin natur af uggla trogen
 och för ljuset blind och kall.

Inom släkten tog man gifte
 för de sköna anletsdragen
 och den andligt höga normen,
 som är ugglors egenart.
 Och vid nästa måneskifte
 sågo nya ugglor dagen,
 så till färgen som till formen
 äkta ugglor uppenbart.

Och de unga fingo lära
 hur en uggla har att döma
 och se lifvet an och tänka —
 samma läxa år från år;

hålla sig och sitt i ära,
endast sig och sitt berömma
och förakt åt allting skänka,
som en ugglas ej förstår.

Slakten höll sig trofast samman.
Medan år och sekler flydde,
blefvo ugglors tro och lefnad
så, som far och mor dem lärt.
Andra fåglars sång och gamman
ingenting för dem betydde
mot det lif i skymningstrefnad,
som är alla ugglor kärt.

Och familjetraditionen
bredde ut sitt herravälde,
lika långt som skogen räckte,
och blef alla ugglors lag,
blef den goda uggletonen,
som för alla ugglor gällde
genom släkte efter släkte,
och som gäller än i dag.

III.

EN SKANDAL.

(En gammal ugglefru berättar i ett stort sällskap af ugglefruar och ugglefröknar.)

UGGLEFRUN.

Och har ni hört ett så'nt elände!
En större harm har ingen känt
än den, jag stackars uggle kände,
när jag fick höra, hvad som händt.
Det gränsar till det oerhörda,
och mina nerver ä' förstörda.
Men gudskelof, att jag är änka,
att mina barn satt eget bo!
Jag finge annars ingen ro...
Det är förfärande att tänka —

KÖR.

Men söta, goda, snälla du,
berätta nu!

UGGLEFRUN.

Ni vet, jag har till granne en min fränka
på långt håll men en aktningsvärd person

af mycket god familj, med bildad ton
och gammaldags förnäma uggleseder.
Och barnen har gjort släkten heder
med fina giften, bra på alla vis.
Familjen bor med sina yngre barn
vid skogens utkant, i en gammal kvarn,
ett präktigt bo, ett riktigt paradiset.
Men rundt omkring — i gamla bokar
och täta slån- och hagtornssnår —
bor näktergalar, traktens plågoris,
som kommer dragande hvar enda vår
och fyller med sitt oljud alla krokarna
och tror, att deras skrån och skrik
är skogens finaste musik.
Min grannfrus yngsta, en begåfvad
och vacker flicka, var förlofvad
med en kusin, ett riktigt godt parti.
Men — kan ni tänka er en så'n skandal!
Den stackars flickan, genomfin och bildad...
Ack, hennes goda rykte är förbi!
Det är i trakten allmänt tal...

KÖR.

Men söta du, berätta fort!
Hvad har hon gjort?

UGGLEFRUN.

Hon blef förälskad i en näktergal!

KÖR.

En näktergal!

Så'n omoral!

Hur kunde hon bli så förvildad
och rent utaf bli kär
i en så'n där?

UGGLEFRUN.

Ja, har ni någonsin hört maken?
Och det befängdaste i saken
är, att det var hans skräl och skrän,
som förde stackaren därhän.

KÖR.

Att tänka sig så depraverad smak!
Att *andra* fåglar göra slikt,
det må nu vara deras sak,
det är dem likt.
Men att en *uggla* — o, så harmligt!
Så dumt! Så löjligt! Så erbarmligt!

UGGLEFRUN.

Förlofningen blef genast bruten,
och aldrig mer kan den bli återknuten.
Han tar det nu så lugnt han kan
och friar redan till en ann.
Famijlens sorg och harm har ingen gräns,
och modern är förtviflad, stackars kvinna.
Man kan förstå, hur det ska kännas:
en man åt flickan lär bli svårt att finna.
Den tokan är komprometterad
och hela släkten chikanerad.

KÖR.

Den gamla goda tiden är förbi.
När någonting så skandalöst kan hända,
ä' tiderna och sederna förvända.
Ack, kära goda ni,
hvad ska den här historien ta för ända?

IV.
NEMESIS.

(Höst. Två ugglor mötas i natten.)

FÖRSTA UGGLAN.

Har du hört, hur det gick med den näkter-
galsrackarn,
som du minns ställde till den där stora skan-
dalen?

ANDRA UGGLAN.

Han blef hackad ihjäl.

FÖRSTA UGGLAN.

Nå, det var då för väl.
Men den uppslagna fästmon, hur lefver den
stackarn,
som hans skråliga låt gjorde vilsen och galen?

ANDRA UGGLAN.

Hon är gift med annan kusin
och får hålla god min.

UTANFÖR HIMMELEN

Det knackar på himmelens gyllene dörr.
Sankt Per tittar ut genom gluggen.
Han är litet magrare nu än förr
och mera gråsprängd i luggen.

Där utanför står det en nykommen själ
med tvärsäkert lugn i minen.
»God dag, sankte Per. Mig känner du väl,
för jag hörde aldrig till svinen
som den, jag gick om nu på vägen hit.
Den stackaren råkar ur askan
direkt in i elden för kärlek till sprit
och ideligt sällskap med flaskan.» —

»Hvad var det för en?» —

»En förfallen poet,
en lyriker, sad's det, af renaste vatten,
förtjänade kanske till mjölk åt katten,
men själf blef han inte på yrket fet.

Som granne så känner jag till hans bedrifter
och en och annan k-ä-r-l-e-k-s-affär,
hans vanor, hans oguldna lån . . .»

»Och hans skrifter?» —

»Lyriken?! Nej, jag läste aldrig så'nt där.
Han var nu ett synnerligt skröpligt käril,
som lefde på skulder, åt som en fjäril
men drack som en svamp.» —

»Jaså, inte värre?» —

»Du värdigas skämta, min gode sankt Per.» —

»Nå, du tycks mig vara en annan sorts herre.» —

»Ja, annars stode jag nu inte här»,
sad' själen och log ett belåtet löje.
»Din tanke om mig gör mig mycket nöje.
En annan sort! Det skulle jag tro.» —

»Ja, hit kommer kreti och pleti och knackar...»

»Jaha, jag förstår. Du får ingen ro för folk, som stretar i himmelens backar och sliter i onödan sulor och klackar, begär att få absolution öfver lag förutan meriter af något slag och pockar på salighet bums — jo, jag tackar! — som nu den här skalden, hvars lefnads drag jag tecknade nyss. Det förvånar mig mycket, att han vandrar hit. Om det komme till stycket, så trufdes han inte i himmelens sal. Den är, vill jag hoppas, en nykter lokal, ett ljufveligt ställe för absolutister, och det borde skrivas på dörren här: *Inträde förbjudet för alkoholister.* Det skulle bespara dig mycket besvär.» —

»Du tar dig en ton», sade sankte Per med blicken mulen och minen bister.
»Men låt mig nu höra din egen merit.» —

»Att aldrig ha smakat en droppe sprit.» —

»Trots lusten att dränka din sorg i ruset?» —

»Hvad tænker du på? Jag har aldrig känt lust
och aldrig haft några sorger just,
och spirituosa fanns aldrig i huset.» —

»Då gagnar meriten dig inte stort.
Men säg mig nu också, hvad godt du gjort.» —

»Var det inte godt, att jag undflydde spriten?» —

»Du gör bra mycket af den meriten,
som ändå för din del är ganska liten
och därtill en smula för negativ.
Berätta mig nu, hur du lefde ditt lif.» —

»Jag skötte min gård, mina åkrar och ängar,
höll tummen på ögat på pigor och drängar
och hustru och barn och förtjänade pengar.
Jag lämnade inte så litet i arf.» —

»Och hjälpte din granne, den stackars poeten,
ur knipor ibland?» —

»En notorisk slarf,
en påle i köttet på helykterheten!
Som tanklöst gaf, när han hade en slant,
som inte hade begrepp om att spara
och raglande gick på fördärfvets brant!
Å nej, sankte Per, nu gycklar du bara.
Så lättsinnig kunde jag inte vara.» —

»Låt nu poeten få vara i fred!
Må vara, att han var en slarf och en stackare,
men du hör till dem, som man kallar belackare.
Att öppna för dem är här inte sed.
Till salighet slipper man ej så behändigt,
som du tycks förmoda, ty ett är nödvändigt...» —

»Om bara man håller sig nykter beständigt,
så följer...» —

»Nu nog!» röt sankt Peter vred.
»Du själf är ju drucken, och det med besked.
Ditt andliga tillstånd är rent eländigt.
Som sprit har du användt din nykterhetsdygd
och bryggt dig af den en berusande brygd
och njutit den drycken så stundligt och rundligt,

att den har fördärfvat ditt hjärta grundligt.
Gå ner igen och blif född på nytt
och nyktra till från din själfrättfärdighet!
Kom sedan igen, när ditt jordelif flytt,
men utan anspråk på egen värdighet!
Farväl!»

Sankt Per slog hårdt igen luckan,
och utanför hördes den nyktres suckan.

EN FRÄMLING

Det kom till vår ensliga by en man,
som ingen människa kände.
Och ingen i trakten kände han,
hvert än sina steg han vände.

Han såg ut att vara en fyrti år:
det fanns hvita strån i hans bruna hår
och tänkareveck i hans panna.
Men hans ögon lyste klara och blå
likt ett barns, som ingenting pröfvat på
och ingen i världen nänts banna.

Han var ingen af bygdens söner lik.
Hans tal var sång och hans röst musik,
hans skratt var den muntraste melodi
och gladde en hvar, som hörde.
Hans leende var som en solskensdag,
hans rörelser ägde ett mjukt behag,
och hållningen var förnäm och fri
som hela hans väsen, det låg däri
en djup och medvetet stolt harmoni,
som intet bröt eller störde.

Hans gång var spänstig och lätt som dans,
man såg på den, att det icke fanns
den ringaste tyngd i hans sinne.
Hans dräkt var fin och af egen snitt
och föll kring gestalten mjukt och fritt,
och skinande hvitt var hans linne.

Han hyrde ett litet obebodt hus
vid brynet af skogen, där solens ljus
föll dämpadt af trädens grenar.
Och fåglarnas sång och furornas sus
och bäckens oändliga visas brus,
där den flöt mellan tufvor och stenar,
förljufvade tystnadens lugna ro,
där främlingen valt sitt bo.

En gammal gumma, som kom och gick
och höll hans hushåll i ordnad skick,
var den enda, som kom i huset.
Hon blef som en mor för sin eremit,
som läste och skref med brinnande flit
och aldrig sparade ljuset.
Den gamla var helt bekymrad ibland:
när riktigt han kom i tagen,
så unnade han sig knappast en bit

och släppte ogärna pennan ur hand
på hela den långa dagen.

Men så tog han åter skadan igen
med att alls icke läsa och skriva
utan ligga i ljuven och se på den
eller vandra i skogen och drifva
och prata med dem, han träffade där:
små barn, som gingo och plockade bär,
gamla gummor, som samlade spånor och ris
till kaffepannan på sotig spis,
eller gubbar, som gnällde för mödan
att slita och träla för födan,
när kraften ej mera är frisk och ung
och tiderna svåra och skatten tung
och torkan gör skada på grödan.
För alla hade han vänliga ord,
af barnen köpte han bär till sitt bord,
och slantar förstod han att sticka
i smyg i gummornas ficka.
Och ett fyndigt råd, som träffade prick
kunde komma den mest bekymrade blick
och trumpnaste min att klarna.
När sen man skildes från honom och gick,
låg lifvet framför en i ljusare skick,
som vore bekymren farna.

Och när där i byn ställdes till någon fest
 med lekar och dans för de unga,
 var främlingen med som välkommen gäst,
 han var gladast af alla och dansade bäst,
 och som han kunde ingen sjunga.
 Och när spelmannen tröttnat att gnida fiolen,
 tog den främmande plats på spelmansstolen
 och drog till med en gammaldags polska.
 I ett nu tog dansen raskare fart,
 ty takten drog,
 och rytmen betog,
 och tonerna yrde så trolska.
 De unga kunde aldrig få nog,
 och de gamla tyckte, det lät så rart —
 de mindes sin ungdoms dagar
 och dansen i logar och hagar
 och svängde omkring bland de unga snart.
 Det blef polskor och låtar af alla slag,
 och dansen gick lustigt till ljusan dag.
 Och efter den muntra natten
 gick främlingen hem till sitt ensliga hus
 och tog sig vid morgonsolens ljus
 ett bad i skogsbäckens vatten.

Men hösten bröt in, och främlingen for,
 och saknaden efter honom var stor;

det kändes, som hade man mist en vän,
som man ej finge se igen.

Och värst för den gamla, som dukat hans bord
och bäddat hans säng och gladts åt hans ord,
var tomheten, sedan han farit.

Hon prisade honom, hvart än hon kom,
och talade ständigt med glädje om
hur god och hur glad han varit.

Fram på vintern kom det ett rykte ut.
Det flög som en löpeld och satte till slut
oss alla i eld och lågor

och hade i följe från knut till knut
en svärm af tvifvel och frågor.

Hvad ryktet förmälde var detta,
att mannen, som bott bland oss sommarn förut,
var ställd till svars inför rätta.

I en bok, som han skrifvit, hade han gjort
mot den gällande kyrkoläran

ett anfall, som väckt å prästerlig ort
en storm af harm och förfäran.

I tidningen stod det svart på hvitt,
och författarens namn var fågelfritt.

Men den gamla höll modet uppe ändå.

Hon log och sade sin mening så:

•Det är mänskligt att irra och fela,

men han har inte skrivit en dålig bok,
till det är han både för god och klok.
Nog är boken bra i det hela,
om där än finns något, som är på tok.
Han kan inte ljuga och hyckla.
När han talade allvar, begrep nog jag,
fast han brukade skämta och gyckla.
Och han sa', när vi talades vid en dag,
att han skref med sitt hjärteblod,
så nog är den boken god.»

Hvarenda postdag, när tidningen kom,
så slöks hvart ord om processen, som om
hela byn varit part i målet
och i fara att dömas till bålet.
När saken omsider var kämpad ut,
författaren frikänd och spänningen slut,
så drog genom byn en susning
af lättnad och glad belåtenhet,
och den gamla sken af förtjusning.
»Se, oskyldig var han. Den gamla vet.
Hon känner sitt folk. Det var det, jag sa',
att hans bok var riktig och bra.»

Det sista, vi hörde om honom, var,
att han funnit fosterjorden för het

och inte stått ut med att stanna kvar
utan rest till främmande länder.
Men skulle så ske, att han vänder
en dag till vår ensliga by igen,
så ta vi emot honom än som vän
och trycka med glädje hans händer.

TVÅ ENSAMMA

I julaftonsfrid lågo bygdens hus.
 Ur fönstren glimmade julgransljus —
 så vackert kan ingenting annat lysa.
 Där vankades helgens dryck och mat
 ur skummande krus och från rågade fat,
 och inte ens katten fick svälta och frysa.
 Ty allt var kärlek och intet var hat,
 och allt var mildhet och intet var vrede.
 Hvert hus som hvert hjärta var stängdt för
 den lede.

I riktning från byn kom en ensam man.
 Han hade ej hästfot på ena benet,
 och hade man dömt honom blott efter skenet,
 så skulle man aldrig ha trott, det var han.

Han satte sig ner på en drifva vid vägen
 och kände sig husvill och illa bemött
 och nästan som afsatt och gammal och trött
 och nu för ett ögonblick mest benägen
 att lägga sig ner och somna sött
 och sofva drömlöst och djupt för att väckas,
 när sista julljuset väl hunnit släckas.

Och drifvan var frestande hvit och mjuk,
men tankarna yrde, räta och krokiga,
och infallen flaxade, vilda och tokiga,
och minnena dansade, svarta och brokiga,
och gjorde hans hjärna yr och sjuk.

Han mumlade sakta: »Den gamle där ofvan,
rivalen, han saknar precis som jag
förmågan att sofva. Den sällsamma gåfvan
finns bara hos väsen af lägre slag.
Det är ingen barnlek att vara Vår Herre,
men jag har det likaväl tusenfaldt värre,
och han är nog inte sömnig i dag.
Om jag vore den, som människor lofva
och tacka och prisa med psalmers ljud
och kalla för Herre och Fader och Gud,
så hade nog jag ingen lust att sofva.
När han har sin bästa och gladaste tid
på hela året och njuter i frid
familjelycka och högsta berömmelse,
då lider jag värst af min egen fördömelse.»

Han reste sig mödosamt upp ur sin drifva
och gaf sig åstad mot skogen till
med långsam gång och stod ofta still:
på obanad stig var det tungt att klifva.

Då märkte han innanför skogens bryn
 en röd liten stuga på afstånd från byn.
 Han vandrade öfver den frusna bäcken —
 det ensliga huset drog hans håg —
 smög in genom grinden i hagtornshäcken
 och fram till ett upplyst fönster och såg.

Där fanns ingen julgran, men vackert och
 prydligt
 var allting därinne, det märkte han tydligt,
 och fejadt och fint, och rummet låg —
 belyst af en väldig brasa på härden —
 som bortom och ofvan den öfriga världen.

Med minen drömmande god och klok
 satt ensam vid brasan en man med en bok
 i handen och läste och vände bladen,
 en ensling, som rymt från den bullrande staden
 och kastat från nacken dess tyngande ok.

Och vandraren utanför fönstret tänkte:
 »Hur skulle det kännas, om han där skänkte
 mig hit ut i kölden en vänlig nick?»

Den läsande hörde visst något: han sänkte sin hand med boken och lyddes och gick och öppnade förstugudörren stilla och såg ut i mörkret med spanande blick.
»Hallå! Finns i kväll någon här, som far illa, så bjuds han att välkommen stiga hit in och göra min julaftonstrefnad till sin.»

Och vandrarn steg in och bemöttes med heder, som hade han varit en väntad gäst och redan i förväg bjuden till fest. Ett stycke från härden slog han sig neder, tog plats i en länstol, med ryggen vänd mot elden, hvars värme smekte hans leder.

»Och nu», sade värden, »skall lampan bli tänd.»

»För min skull behöfs inte mera belysning.» Den främmande log med en angenäm rysning, när olusten byttes i välbehag. Han rökte sin pipa med långa drag, satt tyst och såg på, medan ställets ägare ur hörnskapet tog en flaska vin

och bredde en duk af hvitaste lin
på bordskifvan, satte fram tvenne bågare
och artigt makade bordet så,
att gästen bekvämt från sin plats kunde nå.

Och värden sade: »Så här dags på kvällen
är detta och värmen från spiselhällen
det enda, jag äger att bjuda på.»

Den främmande log vid den festliga smällen
af korken. Hans trötthet var nästan förbi,
när vinet, som skimrade guldgult, slogs i.

»Min hjälpreda är för i kväll hos de sina.
Själ äger jag ingen kvar af de mina,
jag satt här allena. Men så kom ni.
Nu firar vi jul, och nu dricker vi.»

Och värden satte sig snedt emot gästen
och såg in i brasan med leende min,

»Tack», sade den okände. »Drufvan var fin. —
Det här är en underlig tid för resten:

familjer och släktingar samlas till festen,
 familjelöst folk — med förlof — ger man hin.
 Och bjuds en och annan en afton som denna,
 så händer, man låter den stackarn få känna —
 och det riktigt grundligt — att han inte hör
 till kretsen men ensam står utanför.
 De andra äro ej honom lika;
 han skulle, när ej hans beklämning vill vika,
 långt hellre gå bort och »fira» sin jul
 allena och gömd i ett eländigt skjul
 än såsom en fattig bland idel rika.
 Visst bjuder man honom på präktig mat
 och skänker det fradgande ölet ur kannan,
 men kärliga tankar, förtroligt prat
 det ger man de sina och ingen annan.»

»Ni måtte ha pröfvat detsamma som jag»,
 sad' värden, »och trist är en sådan dag
 och skänker den ensamme måttlig gamman.
 Jag känner det nog. Jag har själf varit med
 i kretsar, där alla hängde tillsammans
 och värmdes sitt hjärta vid slätkärleksflam-
 man,
 som brann vid julens helgade träd.
 Jag minns, att jag frusit i all den lusten
 och önskat mig vara på Pepparkusten

och tackat...» —

»Ha ha!» —

»Och gått hem till
mitt rum

med kylsår i hjärtat och tragisk och dum.»

»Och så blef ni mätt på julaltruismen»,
föll främlingen skrattande in.

»Precis.

Jag afstod min andel af lutfisk och gris
och julöl...» —

»Och hela familjegoismen»,
log gästen. »Men, ser ni, på sätt och vis
är den som all egoism värd sitt pris:
den vidmakthåller så ypperligt schismen
i världen. För mig är den kostlig spis.
Den mättar som helgens mustiga stekar
och lättar som julens lustiga lekar,
och funnes nu *den* inte till — ja, det tvekar
jag knappast att säga — blef julen för mig
ett — ursäktat uttrycket! — helvete.» —

»Nej,

Nu är ni för cynisk», invände värden,
slog i på nytt, rörde om på härden
och sade: »Om vinet är godt, så drick
i botten som jag, för de tider, som stunda,
då världen i grunden blir annorlunda,
då alla — med större och klokare blick,
med tunga, som aldrig vill sårande klandra,
med varmare hjärta och ädlare skick —
gå framåt beständigt och glada vandra
tillsammans och hjälpa och stödja hvarandra.
Den världen måste en gång bli vår,
fast kampen för den blir lång och svår.»

Men främlingen sade: »Ni, drömmare, drömmar,
att jorden blir himlen till sist, och ni glömmer,
att jag... hm!... ni glömmer den ondes roll.
Skall han dela öde med nissar och troll?» —

»Ni finner väl *nu* knappt en okunnig bonde,
som riktigt af hjärtat tror på den onde.
Och *då* skall hans välde bli lika med noll.» —

»Han själf som person då?» —

»Om han existerar
som sådan och inte allenast som dikt,
som murken idé, är af föga vikt.
Men finns han...»

»Låt höra, hur ni planerar
för honom! Hvad tar han sig till?» —

»Abdikerar.
Den onde blir god, och då blir det hans plikt.» —

»I hela mitt lif har jag aldrig hört maken!» —

»Ju förr ni sätter er in i saken,
dess fortare nå vi ju alla vårt mål.
Drick nu för den tanken en välgångsskål,
och gå och förkunna den sedan från taken!»

På spiselhällen var nu den brinnande
veden förvandlad till röda kol
med blåa lågor, alltmer försvinnande.
Men gästen satt tyst och eftersinnande.

Och glöden falnade undan för undan,
men ännu satt han i stum begrundan.

Så såg han på värden, steg upp och drack
i botten och sade: »Nu skall ni ha tack
och heder för hedersam välkomst, ni gett mig,
för värme och vin och förtroligt snack
och hela den trefnad, ni vänligt beredt mig.»

»Tack själf», sade värden, »för det att ni kom.
Och vill ni nu redan gå, så gör om
besöket!» —

»Jag tackar. Men nu har ni sett
mig
för endaste gången. Nu är jag er vän
och kommer nog aldrig till er igen —
om inte kanhända en gång som er like,
som lycklig och god, i ert drömda rike.»

Han följdes af värden till skogens bryn.
Där tog han farväl och lyfte på hatten
och vandrade bort och försvann som en syn,

en skugga. I mörker och sömn låg byn.
Men månen seglade fram ur skyn
som öfver ett stilla, blånande vatten.
Och tyst och strålande däjlig var natten.

INNEHÅLL.

	Sid.
Vallaretrall.....	5
Svar på en fråga	7
En lycklig dag	10
Jag drömde	12
Ett namn i sanden	13
Jag ville	14
Guds vilda fåglar.....	15
En vilddufva.....	16
Så talar en poet	17
Bubblor	18
Skilda.....	19
Humbug.....	20
En lifsåskådare.....	21
En stamkund	22
Rimdans.....	23
En vårbrasa	24
Åskvädersnatt i maj	25
Vid Sundet	26
Ophelias källa	27
Eld och vatten	28
Oktoberkväll	29
Trinculos visa	30

Som man ropar	31
Skrifvet i vatten	32
Till den, som tar åt sig	33
Lilla vännen och jag	34
Till vederbörande	35
Natten sjunger	36
En vilsegången	38
Vet du?	39
Sommar	42
Fröken Brite-Beate v. Renner	47
Ugglelåt	53
Utanför himmelen	62
En främling	68
Två ensamma	75

[Faint, illegible text visible through the paper, likely bleed-through from the reverse side.]

